

**Відділ освіти, культури, молоді та спорту
Іван-Франківської селищної ради Яворівського району
Львівської області**

**Моніторингове дослідження якості освітнього
середовища в
Івано-Франківському ЗЗСО І-ІІІ ступенів
імені Івана Франка
Івано-Франківської селищної ради**

**Автори звіту:
Шаблінський І.М. ЗНВР
Гриньків Н.Р.
вчитель інформатики
Волошин Н.М. вчитель
української мови
Тиховська О.А.
вчитель інформатики
Ізб'янська С.А.
практичний психолог
Якимовська О.М. соціальний
педагог**

2024

Зміст

1. Вступ

2. Розділ I. Стислий опис методики дослідження

2.1 Завдання дослідження якості освітнього середовища

як виховного простору в Івано-Франківському ЗЗСО І-ІІІ ст.

2.2 Категорії учасників дослідження

2.3 Методи дослідження

2.4 Інструментарій

2.5 Процедура дослідження

2.6 Ключові запитання, на які відповідає звіт про виконане дослідження

2.7 Критерії оцінювання освітнього середовища як виховного простору

3. Розділ II. Результати дослідження

3.1. У якій мірі освітнє середовище ЗЗСО забезпечує учасників освітнього процесу від заповідання фізичної, майнової та/або моральної шкоди (безпечний виховний простір)?

3.2. Наскільки педагоги, батьки та учні співпрацюють і довіряють одне одному(виховний простір сповнений довіри)?

3.3 Чи відповідають взаємовідносини між учасниками освітнього процесу принципам демократії та вимогам чинного освітнього законодавства до управління ЗЗСО (демократичний виховний простір)?

3.4. У якій мірі учні ЗНЗ залучені до виховних справ (позакласної роботи) та громадської діяльності: волонтерства, членства у формальних і неформальних дитячих об'єднаннях тощо (виховний простір культуротворчий)?

3.5. У якій мірі освітнє середовище ЗЗСО формує в учасниках освітнього процесу ідентичність політичного українця(виховний простір патріотичний)?

3.6. Наскільки спільноти ЗЗСО відкриті для партнерства (відкритий виховний простір) ?

4. Висновки

5. Додатки

Вступ

Дослідження якості освітнього середовища в Івано-Франківському ЗЗСО І-ІІІ ст.. проводилось відповідно наказу департаменту освіти і науки Львівської обласної військової адміністрації від 01.04.2024 року №02-01/01-115. Дослідження проводиться в рамках заходів проєкту «Оцінювання якості освітнього середовища: е-інструментарій вимірювання показників» (Програма розвитку освіти Львівської області на 2021 - 2025 роки. Розділ «Загальна середня освіта». П.7).

Відповідно до регіонального стандарту («Стратегія розвитку освіти Львівщини в 2021 – 2027 роках») виховний простір закладу освіти має бути:

- **Безпечним:** гарантуються комфортне перебування у приміщеннях школи (*чисто, тепло, смачно, гарно*), психологічний комфорт (*радість, прийняття іншими, відчуття позитивної перспективи, відсутність булінгу, невтручання в особисте життя тощо*), педагогічний захист і підтримка дітей у розв'язанні їхніх життєвих проблем.
- **Сповненим довіри:** панують моральні норми, статева, релігійна і соціальна рівність (*відсутні прояви дискримінації, знуцань, зневажливого ставлення до іновірців, іноземців (з позиції більшості), незаможних, осіб з інвалідністю тощо*), справедливість (*зокрема в оцінюванні*), толерантність (*чи вислухають, дозволять дискутувати, не засміють, не зневажать через помилку*), існує взаєморозуміння та співпраця вихованців і виховників у розв'язанні суспільно значущих і особистих життєвих проблем.
- **Демократичним:** гарантоване право участі (*педагогів, учнів, батьків*) в житті освітньої спільноти: не обмежується свобода висловлювання (*чи дають слово, чи не зацятькують, чи не карають за критичні вислови*); є можливості висловити власну думку щодо справ, які впливають на особисте та шкільне життя (*збори, громадське обговорення документів, сайт, блог, шкільна газета, радіо, телебачення*); дієво працюють органи громадського врядування (*педрада, учнівське самоврядування,*

батьківський комітет), діти визнаються повноправними носіями прав і обов'язків, що відповідають їхньому віку, батьки – рівноправними учасниками освітнього процесу, педагоги рахуються з думкою учнів і батьків, представники учнів і батьків беруть активну участь (*виступають, пропонують*) у педрадах (з правом *дорадчого голосу*), нарадах при директорі (*якщо порядок денний зачіпає їх інтереси*), щорічних зборах колективу школи тощо.

- **Патріотичним(орієнтованим на формування ідентичності політичного українця)**: спілкування у закладі виключно українською мовою (*окрім уроків та заходів, де передбачене іншомовне спілкування*), поважне ставлення до державних символів України (*поведінка під час виконання гімну, процедури з прапором, використання герба*), вшанування героїв (*історичних, талановитих, успішних, моральних авторитетів*) України, рідного краю, школи (*місця пам'яті, заходи*), турботливе ставлення до культури і природи (*акти вандалізму (відсутність/заходи протидії), знуцання над тваринами (відсутність/заходи протидії), культуро- і природоохоронна діяльність*), забезпечуються можливості пізнати героїчні сторінки історії України, оглянути пам'ятки культури та природи (*дослідження, експедиції, екскурсії, подорожі тощо*), виявити повагу до Бога і до Людини (*можливості відзначити релігійні та державні свята, розважитись*), набуті досвіду громадянської поведінки (*волонтерство*).
- **Культуротворчим (розвивальним, мотивуючим до навчання)**: використовуються активні та інтерактивні методи навчання (*як часто і наскільки вдало практикують роботу в парі, групі, командою; організують дискусії, дебати, пишуть творчі роботи*); працюють бібліотека (*як часто користуються послугами, чи задовольняє запити, чи можна попрацювати в Інтернеті*), наукові гуртки, спортивні секції, мистецькі студії (*чи знають, які є, чи відвідують, якою мірою задовольняє пізнавальні та/або розвиткові інтереси*); проводяться змагання, турніри, олімпіади, конференції тощо (*чи проводяться, чи беруть участь, чи*

задоволені організацією); забезпечується розвиток творчого потенціалу всіх суб'єктів виховного процесу (чи задовольняє школа пізнавальний і розвивальний інтерес; чи долучені батьки до роботи гуртків, секцій, проведення екскурсій, подорожей, експедицій, організації турнірів, олімпіад тощо; чи зацікавлені учителі в організації експедицій, екскурсій, подорожей, проведенні дебатів, змагань тощо).

- **Відкритим (інклюзивним):** є умови для навчання дітей з інвалідністю, пересування шкільними приміщеннями дорослих з інвалідністю (*пандуси, туалети, коридори, парти; яке ставлення до учнів з інвалідністю (інших учнів, вчителів, батьків)*); зі школою співпрацюють сім'ї, органи влади та самоврядування, громадськість (*як часто батьки, лідери громади, громадські активісти відвідують школу; наскільки активні як учасники виховних справ; які форми роботи з батьками практикують учителі; як педколектив, дирекція реагує на ініціативи батьків, громадських активістів*); є школи/громади – партнери (*у яких формах партнерство, як комунікують учні; чи комунікують батьки*).

Мета дослідження - дослідження якості освітнього середовища як виховного простору в Івано-Франківському ЗЗСО І-ІІІ ст.

Предмет дослідження: виховний простір у Івано-Франківському ЗЗСО І-ІІІ ст.

Призначення дослідження: результатами дослідження можуть скористатись усі учасники освітнього процесу закладу (педагоги, батьки, учні) для того, щоб визначити проблемні питання у виховному просторі закладу та накреслити шляхи для вдосконалення та вирішення даних проблем.

2. РОЗДІЛ ІСТИСЛИЙ ОПИС МЕТОДИКИ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1 Завдання дослідження якості освітнього середовища як виховного простору в Івано-Франківському ЗЗСО І-ІІІ ст.

- ✓ оцінити відповідність освітнього середовища ЗЗСО характеристикам виховного простору, визначеним Стратегією розвитку освіти Львівщини в 2021 - 2027 роках, а саме: безпечний, сповнений довіри, демократичний, патріотичний, культуротворчий (розвивальний, такий, що мотивує пізнавальну діяльність), відкритий (інклюзивний);
- ✓ окреслення кола потреб закладу та визначення напрямів їх співпраці з іншими соціальними інститутами у справі виховання;
- ✓ стимулювання росту професійної компетентності педагогічних працівників як виховників;
- ✓ отримання об'єктивної інформації про адекватність результатів виховання ресурсам, що вкладаються в організацію виховної роботи;
- ✓ визначення перспективних і актуальних напрямів освітньої політики у сфері виховання.

Завдання дослідження визначили вибір категорій учасників дослідження, його методів та процедур.

2.2 Категорії учасників дослідження

- учні 4-х, 8-х, 10-х класів (анкети розраховані на час до 45 хв.)
- педагоги школи (анкета - до 60 хв.),
- батьки (опікуни) учнів 4, 8 і 10 класів (анкети – до 60 хв.);

2.3 Методи дослідження

Для проведення дослідження застосовувались такі методи:

- анкетування учнів 4, 8, 10 класів;
- анкетування батьків цих учнів;
- анкетування педагогічних працівників школи.

2.4 Інструментарій

У процесі дослідження було використано наступний інструментарій:

- анкети для учнів 4, 8, 10 класів;
- анкети для батьків;
- анкети для педагогічних працівників.

2.5 Процедура дослідження:

Для проведення дослідження у школі був розроблений графік його проведення. Виконавцями дослідження були: Шаблінський Іван Михайлович - заступник директора, Ізб'янська Світлана Афанасіївна - практичний психолог, Якимовська Ольга Михайлівна – соціальний педагог, Волошин Зоряна Михайлівна - вчитель інформатики, Тиховська Олена Анатоліївна – вчитель інформатики.

Анкетування учнів 4, 8 та 10 класів відбувалося 18.04.2024 року за графіком складеним і затвердженим у школі. Шкільний психолог Світлана Афанасіївна попередньо продемонструвала дітям відео та провела з ними бесіду про специфіку анкетування, що створило позитивну атмосферу під час самої роботи над заповненням анкет.

Логін і пароль, що дозволяє учням увійти в програму та розпочати анкетування, школа отримала о 7.00 год. 18.10. 2023р.

На початку роботи, о 10.00, після вступної бесіди вчителька інформатики Волошин Зоряна Михайлівна повідомила всім присутнім та записала на дошці покликання, логін і пароль. Вона допомагала учням 4 класу заходити за покликанням. Учні виконували анкету впродовж 45 хв. Завершивши анкетування, учень/учениця чекали на решту своїх однокласників в класі. Учні 8 та 10 класів виконали анкету за 60 хвилин.

Анкетування педагогічних працівників відбулося після уроків за участі директора школи. Перед початком анкетування було пояснено учителям призначення та процедуру дослідження. Учителі виконували анкету 30-45 хв. Участь прийняли всі учителі-предметники, а також інші педагогічні працівники школи.

Анкетування батьків (опікунів) учнів 4, 8 та 10 класів відбулося у той самий день, що й анкетування учнів та педагогів. Батьки самі обирали час для виконання анкети. Про проведення анкетування та його організацію класні керівники учнів 4, 8 та 10 класів повідомили батьків напередодні, поінформували, що анкетування анонімне і обрані респондентами відповіді не будуть доведені до відома вчителів і дирекції. Класні керівники також роз'яснили респондентам, як слід виконувати анкету, надіславши батькам відповідну інструкцію. Доступ до анкет був для них відкритий до 00.00 год. 19.04.2024р. Батьки учнів виконували анкету з власних гаджетів. Для цього класні керівники надіслали батькам покликання та логін і пароль разом з інструкцією, як пройти е-анкетування. Учасники дослідження повністю дотримувались процедури дослідження.

Загальна кількість осіб, які взяли участь в анкетуванні

- 4 класи – 61
- 8 клас - 65
- 10 класи – 29
- батьки - 78
- педагоги – 71

З них дівчат (жінок):

- 4 клас – 34
- 8 клас – 32
- 10 клас – 20
- батьки - 57
- педагоги - 56

Серед респондентів батьків :

❖ За віком:

- До 35 років 18 (28.13%)
- 36-45 років 39 (60.94%)
- 46 і більше років 7 (10.94%)

❖ За освітою:

- середня або середня спеціальна (не педагогічна) 18 (28.13%)

- вища (бакалавр, магістр, спеціаліст/ не педагогічна) 42 (65.63%)
- педагогічна (молодший спеціаліст, бакалавр, магістр) 4 (6.25%)
- ❖ Рівень освіти, яку здобуває дитина (діти) респондента:
 - початкова та базова адаптаційна (1-4 і 5-6 класи) 22 (34.38%)
 - базова предметна (7-9 класи) 24 (37.5%)
 - профільна (10-11 класи) 11 (17.19%)
 - декілька рівнів (у школі навчається кілька дітей) 7 (10.94%)
- ❖ Внутрішньо переміщена особа (ВПО) :
 - з часу АТО/ООС 4 (6.25%)
 - від початку повномасштабної війни РФ проти України 3 (4.69%)
 - не належать до ВПО 57 (89.06%)

Серед респондентів –педагогів:

- Працівників з педагогічним стажем до 10 років 14 (22.22%)
- Працівників з педагогічним стажем від 11 до 20 років 9 (14.29%)
- Працівників з педагогічним стажем поза 20 років 40 (63.49%)
- Учителів початкових класів 13 (20.63%)
- Учителів математики або/і природничих дисциплін, інформатики і технологій 17 (26.98%)
- Учителів гуманітарних дисциплін (мов, літератури, історії, мистецтв) та фізичної культури 20 (31.75%)
- Педагогічних працівників, які безпосередньо відповідають за виховання в масштабі закладу (вчитель фізичної культури, педагог-організатор, асистент учителя, шкільний психолог, соціальний педагог, заступник директора, який/яка відповідає за організацію виховної роботи 13 (20.63%)
- Спеціаліст або інтерн 9 (14.29%)
- Вчитель II або I категорії 15 (23.81%)
- Вчитель вищої категорії 39 (61.90%)

Анкетування учнів 4-х та 8-х, 10-х класів і педагогів відбулась в закладі освіти у час, зазначений в графіку, що його затвердив директор; анкетування батьків учнів - у їхній вільний час впродовж доби, на яку призначене

анкетування; анкетування учнів 4-х та 8-х, 10-х класів відбулись в комп'ютерних класах і/або (старшокласників, які мають смартфони) у класах з доступом до інтернету, педагогів - в учительській.

Батьки учнів виконували анкету з власних гаджетів. Для цього класні керівники надіслали батькам покликання та логін і пароль разом з інструкцією, як пройти е-анкетування. Учасники дослідження повністю дотримувались процедури дослідження.

2.6 Ключові запитання, на які відповідає звіт про виконане дослідження: 1.

У якій мірі освітнє середовище ЗЗСО убезпечує учасників освітнього процесу від заподіяння фізичної, майнової та/або моральної шкоди (безпечний виховний простір)?

2. Наскільки педагоги, батьки та учні співпрацюють і довіряють одне одному (виховний простір сповнений довіри)?

3. Чи відповідають взаємовідносини між учасниками освітнього процесу принципам демократії та вимогам чинного освітнього законодавства до управління ЗЗСО (демократичний виховний простір)?

4. У якій мірі учні ЗНЗ залучені до виховних справ (позакласної роботи) та громадської діяльності: волонтерства, членства у формальних і неформальних дитячих об'єднаннях тощо (виховний простір патріотичний та культуротворчий)?

5. Наскільки спільноти ЗЗСО відкриті для партнерства (відкритий виховний простір)?

Відповіді на ключові питання звіту дають змогу забезпечити досягнення завдань даного дослідження.

2.7 Критерії оцінювання освітнього середовища як виховного простору:

1. Відповідність організації освітнього середовища ЗЗСО вимогам безпеки (безпечний)

2. Актуальність визначених педагогами завдань освітньої програми та ефективність реалізації цих завдань (патріотичний, культуротворчий).

3. Корисність (потрібність) запланованих і проведених шкільних виховних справ (проектів) для учнів (патріотичний, культуротворчий)

4. Відповідність управління ЗЗСО та стилю спілкування працівників школи з учнями і батьками демократичним принципам (сповнений довіри, демократичний).

5. Можливості участі учнів, батьків та громадськості, місцевих громадських об'єднань у плануванні і проведенні виховних справ (проектів) (сповнений довіри, відкритий).

3. Розділ II Результати дослідження

Ключове питання

3.1. У якій мірі освітнє середовище ЗЗСО забезпечує учасників освітнього процесу від заподіяння фізичної, майнової та/або моральної шкоди (безпечний виховний простір) ?

У нашому заклад достатньою мірою забезпечені необхідні умови для учасників освітнього процесу.

Безпечним для власного фізичного, соціального і духовного розвитку заклад визнали:

- ❖ 42 учнів 4-х класів (68.85%);
- ❖ 17 учнів 8-го класу(26.15%);
- ❖ 7 учнів 10-х класів (24.14%);
- ❖ 26 батьків (40.63%);
- ❖ 18 вчителів (28.57%).

У закладі освіти гарантується комфортне перебування у приміщеннях школи: серед респондентів четвертокласників 44 учнів(72.13%) зазначили, що повітря у класі свіже та ще 17 учнів (27.87%) відзначили, що «найчастіше» повітря свіже і думати легко, 76.56% опитаних батьків вважає, що у школі в осінньо-зимовий період «тепло», 21.88% що «не завжди». «Взимку достатньо тепло»- відповіли (30 учнів 4 класів, 45 учнів 8 класів, 20 учнів 10 класів); зазначають, що у школі «завжди тепло» 68.97% учнів 10-х класів, 69.23% учнів 8 класів, 49.18% учнів 4-х класів. Серед учителів маємо наступні дані: «тепло» - 77.78%, «не завжди тепло» - 15.87%. Молодші школярі зазначають, що освітлення у школі достатньо для комфортного читання та письма. Більшість респондентів вважають, що у школі та класних кімнатах завжди прибрано, чисто, регулярно прибирають (55.74% -учні 4-х класів, 73.44%- батьки, 80.95%- вчителі).

Учні 4-х класів з радістю йдуть до школи, бо їм:

- подобається вчитися -65.57%;
- подобається бачитися з друзями-32.79%.

Учням 8-го класу подобається відвідувати школу, бо їм:

- подобається вчитися-55.38%;
- подобається бачитися з друзями-69.23%;
- цікаво все, що відбувається у школі-46.15%.

Майже всі учні 4-х класів (95.08%) заявили, що можуть звернутися за допомогою до своїх вчителів.

У закладі освіти працює медичний працівник, який завжди присутній, проводить регулярні медичні огляди(93.65% відповіді педагогів).

Більшість дітей, які харчуються у шкільній їдальні та їхніх батьків вважають, що їжа завжди свіжа і смачна, з них:

- учні 4-х класів- 57.38 % (11.48% не харчуються) ;
- учні 8-х класів - 60% (26.15% не харчуються) ;
- 10-х класів-31.03(48.28% не харчуються);
- 28.13% батьків стверджують, що їжа у їдальні дитині смакує або 32.81 %-частіше смакує, попри те, 28.13 % батьків зазначають, що їхня дитина у школі не харчується;
- 69.84 % педагогів упевнені, що у школі якісне здорове харчування.

Велику увагу в закладі освіти приділяють і фізичному розвитку школярів:

- 18 учителів (28.57%) вважають, що спортивний майданчик використовується для молодших класів;
- 35 учителів (55.56%) вважають, що спортивний майданчик використовується для 5-11 класів;
- 26 опитаних респондентів (41.27%) вважають, що спортивне обладнання використовується в приміщеннях закладу;
- 41 (65.08%) опитаних педагогів стверджує, що у закладі проводять фізкультхвилинки, руханки під час навчальних занять,
- 41 (65.08%) опитаних педагогів стверджує, що у закладі проводять піші екскурсії, мандрівки.

Здобувачі освіти навчального закладу добре обізнані з правилами поведінки в умовах надзвичайних ситуацій: пожежа, повітряна тривога (100%

відповідей вчителів), більшість педагогів пройшли навчання з надання домедичної допомоги (82.54% відповідей).

У навчальному закладі є безпечний доступ до мережі Інтернет (80.95%), проводиться інформаційна робота з батьками щодо безпечного користування їхніми дітьми Інтернетом (92.06%) (відповіді опитаних вчителів).

Позитивно відгукнулися респонденти-педагоги про роботу шкільного психолога, який:

- здійснює психологічний супровід школярів(88.87%),
- проводить психодіагностику(68.25%),
- організовує та проводить тренінги для вчителів та учнів(73.02%),
- займається профілактикою злочинності, залежної поведінки школярів та шкідливих звичок(53.97%).

Тому в нашому освітньому закладі відсутні:

- практика паління, про що зазначили у своїх анкетах 86.21% учнів 10 класів, 72,31% учнів 8 класів, 91.8% учнів 4 класів, 68.75% опитаних батьків учнів);
- вживання міцних напоїв (відповідно 96.72% опитаних 4-х класників, 89.23% 8-ми класників, 93.1% 10-ти класників, 96.88% батьків, 95.24% вчителів),
- вживання наркотиків(100% опитаних 10 класників, 95.38% 8 –ми класників, 96.72% опитаних 4-тих класників, 98.44% батьків, 100% вчителів).

Дослідження показало, що у школі немає булінгу як системного явища: про це говорять вчителі (60.32%), учні 4-х класів 88.52%, 8-х класів –52.31% та учні 10-х класів- 55.17%, 71.88% батьки. Але є діти, над якими іноді насміхаються. При цьому респонденти зазначають, що вони обізнані з тим, що можна звернутися до шкільного психолога, хоча за допомогою зверталися одиниці.

Більшість респондентів заявляють також і про відсутність у навчальному закладі випадків вандалізму (85.71% опитаних вчителів, 90.16% учнів 4 класів).

Показник безпеки освітнього середовища в нашому навчальному закладі нижчий від очікуваного через наявність:

- ✓ зривів уроків: «досить часто»-1.59%, «рідко»-42.86%, лихослів'я - «досить часто»-6.35%; «рідко»-60.32%; (відповіді вчителів); списування, хоча і «рідко» -31.15% (4 клас);
- ✓ інколи трапляються випадки паління учнями цигарок -3.28% (учні 4-х класів)
- ✓ збиткування (образи, цькування) серед учнів (9.84% відповіді учнів 4-их класів);
- ✓ не завжди комфортний повітряно - тепловий режим в школі: учні зазначили, що в сильні морози в класах холодно і вони мерзнуть:8.2% відповіді учнів 4-их класів; 29.23% відповіді учнів 8-го класу; 10.34% відповіді учнів 10-х класів.

Ключове питання

3.2 Наскільки педагоги, батьки та учні співпрацюють і довіряють одне одному(виховний простір сповнений довіри)?

У нашому закладі загалом сформований сповнений довіри виховний простір.

У школі панують моральні норми, взаєморозуміння та співпраця вихованців та виховників. Виховний простір, сповнений довіри, визнали:

- ❖ 32 учні 4 класів (52.46%);
- ❖ 13 учнів 8 класів (20%);
- ❖ 1 учень 10 класів (3.45%);
- ❖ 23 педагогічні працівники (36.51%);
- ❖ 2 батьків (3.13%).

Наша школа – це заклад, у якому всі учасники освітнього процесу прислухаються один до одного, усі важливі рішення обговорюються і приймаються усіма сторонами, яких ці рішення стосуються.

Більшість здобувачів освіти нашого закладу зазначили, що можуть звернутися за допомогою до своїх вчителів (95.08% учні 4- х класів). Серед тих, кому найбільше довіряють учні 4-их класів:

- 54.1%- це вчителі, які навчали респондентів та навчають;
- 50.82% відповіли, що можуть попросити поради, звернутися за підтримкою до директора та заступників;

Учні 8-х,10-х класів нашого закладу довіряють, звертаючись за підтримкою та порадою до класного керівника, директора та заступників, окремих вчителів, шкільного психолога. Учні 10-тих класів школи знають про те, що можуть звернутися за допомогою до шкільного психолога при потребі.

Учні 8 класів довіряють:

- керівникам школи (23.08%);
- класному керівникові (53.85%);
- декільком учителям(16.92%);
- багатьом учителям(21.54%);

- шкільному психологу (9.23%).

Учні 10 класів довіряють:

- шкільному психологу(6,9%) ;
- класному керівникові (58.62%);
- декільком вчителям (6.9%);
- керівництву школи (10.34%)

Батьки здобувачів освіти, на думку учнів 10 класів, довіряють педагогам закладу:

- «всім»- 17.24%;
- «більшості»- 27.59%;
- «лише декому»- 13.79%;
- «залежить від ситуації»- 31.03%.

Здобувачі освіти перебувають в добрих стосунках з однокласниками. У закладі відсутнє приниження гідності, неповаги до дітей (82.81% батьків), обман дітей та педагогів (65.08% опитаних вчителів). Учні зазначили, що їх однокласники толерантно ставляться до них, переконані, що ніхто з присутніх у класі не акцентує увагу на помилках (37.93%- відповіді учнів 10-х класів, 43.08% відповіді учнів 8-их класів).

Між учасниками освітнього процесу склалися приятні, довірливі стосунки, батьки учнів теж вважають, що між ними та педагогами склалися довірливі взаємини і вони можуть розраховувати на розуміння та підтримку більшості педагогів у особистих питаннях.

Висловити свою думку, на уроці та позаурочних заходах, на яку зважатимуть, можуть 68.97% учнів 10 класів. Звернутися за допомогою до вчителів, якщо відчувають труднощі, можуть всі учні(98.42%)(відповіді вчителів).Вчителі, у свою чергу, зазначили, що до них часто звертаються учні з проханням про допомогу і вони завжди відповідають та дають пораду.

Щодо справедливості оцінювання знань та завдань учнів учителями, то вважають, що оцінювання є справедливим: учні 4-х класів(96.72%); учні 9 (55.38%) ; учні 10 класів (48.28%). Учителі теж впевнені, що учні вважають, що

їхні досягнення оцінюють справедливо: прозорим вважають оцінювання в закладі 85.71% опитаних педагогів та 57.81 % батьків.

Між педагогами і адміністрацією відкриті, довірливі взаємини: вони разом вирішують шкільні проблеми, довіряють одне одному. Між всіма учасниками освітнього процесу нашої школи склалися гарні відносини: 65.08% педагогів зазначили, що міжособистісні відносини між працівниками школи товариські, довірливі, 30.61% - найчастіше співпрацюють; між учнями - товариські, довірливі 73.02%, 19.05%- найчастіше співпрацюють; між учнями і вчителями, яких він навчає, то 58.73% опитаних вчителів визначили їх як товариські, довірливі. Більшість учителів вважає, що адміністрація освітнього закладу запобігає шкільним конфліктам, бо відслідковує навчальний процес (34.92%) або вживає заходів, коли щось траплялось (46.03%). Вчителі стверджують що не відчують тиску з боку батьків, учнів, дирекції (88.89%), між педагогами та адміністрацією склались відкриті, довірливі взаємини, переконані опитані вчителі.

Отже, виховний простір сповнений довіри сформований не повністю через те, що:

- ✓ учні не мають бажання висловлювати власну думку в навчальному закладі, бо не хочуть провокувати незадоволення вчителів(24.14% опитаних учнів 10 класів);
- ✓ учні 10 класів закладу зазначили, що бояться «почуватися приниженим через ставлення вчителів» (13.79%), «терпіти насмішки через зовнішній вигляд» (6.9%), «бути незаслужено покараним» (27.59%);
- ✓ учні зазначають, що відчують дискомфорт через необхідність вислуховувати докори вчителів при однокласниках (15.38%) (відповіді учнів 8 класів);
- ✓ трапляються випадки, коли збиткуються (насміхаються) над окремим учнями (10.3 % відповідей учнів 10 класів; 4.62% відповідей учнів 8 класів);

- ✓ не завжди вчителі готові допомогти учням розібратися в незрозумілій темі, «це залежить від учителя і від теми» (55.17% опитаних учнів 10 класів);
- ✓ в закладі освіти інколи трапляються випадки булінгу по відношенні батьків до вчителів (23.81%), наклепи (19.05%), лицемірство (15.87%), академічний плагіат (4.76% відповіді вчителів);
- ✓ респонденти вчителі зазначають несправедливу оцінку дирекцією окремих педагогів (12.7%).

Ключове питання

3.3. Чи відповідають взаємовідносини між учасниками освітнього процесу принципам демократії та вимогам чинного освітнього законодавства до управління ЗЗСО (демократичний виховний простір) ?

У нашому закладі загалом сформований демократичний освітній простір як виховний.

У нашому ЗЗСО не обмежується свобода слова, виховний простір закладу є демократичним та гарантує право участі в житті освітньої спільноти всім його учасникам. Вважають, що в школі демократичний виховний простір:

- ❖ 14 учнів 4 класів (22.95 %);
- ❖ 28 учнів 8 класів (43.08 %);
- ❖ 6 учнів 10 класів (20.69 %);
- ❖ 6 батьків (6.25%);
- ❖ 34 вчителів (53.97 %).

Доцільно організоване за змістом і формою учнівське самоврядування має потужний виховний потенціал, розвиває лідерські якості, формує соціальний досвід та ціннісні орієнтації, створює простір для самореалізації, сприяє усвідомленню особистістю своїх прав, свобод, обов'язків, задоволенню потреб у спілкуванні з однолітками, самоствердженню в суспільно-значимій діяльності, захищає від негативних впливів соціального середовища, виховує активних громадян держави.

Здобувачі освіти (учні 4-х класів) знають правила, за якими в школі організовано учнівське самоврядування (62.3%). Так, серед пропонованих відповідей для чого і як діє учнівське самоврядування класу/школи, учні 4-х класів відповіли:

- щоб представляти інтереси і захищати права учнів, брати участь у керуванні школою(77.05%);

- вищим органом учнівського самоврядування класу/школи, що приймає найважливіші для учнів рішення є збори усіх учнів класу/школи(68.85%); керівництво учнівського самоврядування класу/школи обирають усі учні класу/школи, віком від 12 років(63.93%);

На думку учнів старшокласників, важлива роль учнівського самоврядування в тому, що воно:

- ухвалює потрібні учням рішення : (27.59% 10 класи; 55.38% 8 класи);
- відстоює інтереси учнівства на педагогічній раді та перед адміністрацією школи: (33.85%- 8 класи, 24.14% 10 класи);
- проводить цікаві пізнавальні і розважальні заходи (змагання, дебати, вечори) (13.79% 10 класи; 10.77 % 8 класи);
- в конфліктних ситуаціях виступає на захист прав учнів(13.85% 8 класи; 17.24% 10 класи);
- інформує учнів про способи та інструменти захисту своїх прав і свобод(9.23% 8 класи; 24.14% 10 класи);
- вживає заходів,щоб привернути увагу вчителів і батьків до проблем учнівської молоді (3.08% 8 класи; 6.9% 10 класи).

У закладі освіти щорічно проводяться вибори старост класів, керівника учнівської спільноти, делегатів, послів, депутатів до органу учнівського самоврядування школи. Вибори проходять з повним дотриманням процедури (72.41% 10 класи; 89.23% 8 класи; 98.14% відповіді педагогів). Вирішальним для школярів при голосуванні є :

- особисті якості кандидатів (ініціативність, наполегливість, відповідальність) (26.15% 8 класи, 34.48% 10 класи);
- думка товаришів/товаришок (49.23% 8 класи, 27.59% 10 класи);
- програма (план) дій кандидата, його/її зобов'язання (35.38% 8 класи, 44.83% 10 класи);
- заманливі обіцянки кандидата(13.85% 8 класи; 10.34% 10 класи);
- поради вчителів та інших дорослих(13.79% 10 класи; 26.15% 8 класи).

Керівники учнівського самоврядування класу/школи щорічно звітують перед класом/перед усіма школярами про свою роботу. Щодо звітності органів учнівського самоврядування відповіді були такими:

- органи учнівського самоврядування щорічно звітують на зборах (67.69% 8 класи, 48.28% 10 класи, 76.19% вчителі);
- звітують послы (делегати, депутати) парламенту перед однокласниками(6.15% 8 класи; 10.34% 10 класи);
- звітує голова ради перед учнівським парламентом на зборах учнів (3.08% 8 класи; 6.90% 10 класи; 9.52% вчителі);
- звітує орган учнівського самоврядування на зборах шкільної громади (6.15% 8 класи; 20.69% відповіді учнів 10-х класів).

Керівництво закладу і вчителі завжди зважають на рішення учнівського самоврядування та думку учнів(69.23% 8класи, 41.38% 10 класи).

Батьки школярів - активні учасники виборів до органів громадського самоврядування закладу : брали участь у виборах

- до органу батьківського самоврядування класу(батьківського комітету)(43.75%);
- до органу батьківського самоврядування закладу освіти(20.31%).

Батьки школярів (67.19% опитаних) слідкують за тим, щоб всі вибори були проведені відповідно до норми Положення про вибори.

На початку навчального року класні керівники, плануючи виховну роботу: заходи, проекти, вечори, радяться зі своїми учнями. Окремі вчителі залучали дорослих до участі в запланованих ними заходах, зокрема батьки учнів є безпосередніми учасниками виховних справ(55.56%), так і беруть на себе частково фінансування окремих заходів школи (30.16%)(відповіді вчителів). Учні 10-х класів (51.72%) стверджують, що минулого навчального року класні керівники обговорювали з ними, що робитимуть позаурочний час, що свідчить проте, що рішення приймаються педагогами з врахуванням інтересів учнів та побажаннями батьків. Педагоги часто обговорюють з учнями майбутні спільні мандрівки, поїздки та інші позаурочні заходи. Понад 88.89% опитаних

педагогів відповіли, що завжди така подія обговорюється, з усіма хто бажає брати участь у заходах. Спільно з класним керівником вирішують, що будуть робити, куди поїдуть, учні 4 та 8 класів(65.57%;58.46%), педагоги підтримують пропозиції своїх учнів, дають поради(88.89%)(відповіді педагогів).

У навчальному закладі захищені права і свободи учасників освітнього процесу, зокрема ті, що визначені у статуті(64.62% відповіді учнів 8 класів), хоча частина учнів зазначають, що буває, що окремі права потрібно відстоювати(23.08%). В школі педагогічні працівники ставляться до учнів з повагою, нікого не принижують, не ображають(81.97% відповіді учнів 4-х класів). Педагоги школи можуть вільно висловити власну думку, навіть якщо вона не співпадає з позицією керівників(65.08% відповіді педагогів). Педагоги школи не відчують тиску на себе як від колег так і від дирекції закладу(88.89%), вони разом вирішують проблеми, у закладі освіти дотримуються прав педагогів 71.43%. Дирекція, відслідковуючи навчальний процес, запобігає конфліктам(34.92%), і вживає заходів, якщо вони трапилися(46.03%) або коли отримує конкретні запити про допомогу(15.87%)(відповіді вчителів). Керівництво школи поважає права батьків/рідних як учасників освітнього процесу(82.54% відповіді вчителів).

Батьки стверджують, що: педагоги цікавляться думкою батьків про умови навчання, адаптації, інтеграції дітей та вважають їхні діти знайомі з правилами поведінки в умовах надзвичайних ситуацій-100%; школа вивчає думку учнів про те, наскільки безпечно і комфортно вони себе почувають-78.13% батьків; батьки залучалися до розроблення Стратегії закладу освіти та інших освітніх документів – 10.94%.

Отже, показник демократичності нижчий від очікуваного через те, що:

- ✓ не всі молодші школярі знають правила діяльності учнівського самоврядування, так у своїх відповідях частина школярів (9.84%) зазначила, «не впевнені, що знають», також вибрали відповідь, що «вищим органом учнівського самоврядування класу/школи, що приймає найважливіші для учнів рішення є класний керівник/заступник директора школи»(16.39%) та що «керівники учнівського самоврядування класу/школи зобов'язані виконувати доручені їм ролі на позаурочних заходах, вітати гостей школи»(11.48%);
- ✓ частина учнів 10 класів зазначили, що вони не брали участь в голосуванні до органів учнівського самоврядування (3.45%);
- ✓ про своє байдуже ставлення до діяльності органів учнівського самоврядування школи зазначили старшокласники: органи учнівського самоврядування самостійних рішень не приймають і нічого корисного для учнівства не роблять, тільки допомагають педагогам проводити різні заходи (3.45% 10 клас; 19,23% 9 клас).
- ✓ частина батьків учнів не цікавляться життям шкільної громади: 30.77% батьків учнів 8 класів та 37.93% батьків учнів 10-х класів не брали часті у будь-яких заходах; 4.92% батьків учнів 4-х класів- питають лише про оцінки.

Ключове питання

3.4. У якій мірі учні ЗНЗ залучені до виховних справ (позакласної роботи) та громадської діяльності: волонтерства, членства у формальних і неформальних дитячих об'єднаннях тощо (виховний простір/культуротворчий)?

У нашому закладі освіти культуротворчий освітній простір сформований частково.

Культуротворчим виховний простір нашого закладу освіти визнали:

- ❖ 20 учнів 4 класів(32.79%);
- ❖ 1 учень 8 класів(1.54%);
- ❖ 1 вчитель(1.59%);
- ❖ 1батько/мама(1.59%).

Учні зазначають, що користуються бібліотекою, щоб:

- отримати підручники: 82.76% (учнів 10-их класів), 78.46% (учнів 8 класів), 29.51% (учні 4-х класів);
- беруть книги для читання: (20.69%)(учнів 10 класів), 29.23% (учнів 8 класів); 57,38%(учні 4 класів);
- відвідували заходи, організовані бібліотекою(7.69%)(відповіді учні 8 класів) .

Батьки опитаних учнів знають, що їхні діти:

- систематично беруть для читання, літературу(39.06%);
- консультуються щодо потрібної інформації(20.31%);
- переглядають архівні матеріали відео-й аудіо матеріали про проведені заходи:учнівські роботи, відео, фотографії(15.63%).

Педагогічні працівники школи вважають, що бібліотека:

- здійснює інформаційний супровід освітнього процесу (пошук і добір літератури, періодичних видань)(87.3%);
- сприяє формуванню інформаційної компетентності (65.08%);

- архіває матеріали про життєдіяльність закладу(офіційні акти, відео- й аудіо матеріали про проведені заходи:учнівські роботи, відео, фотографії(17.46%)

У школі працюють гуртки за окремими напрямками, що сприяє розвитку інтересів учнів у позаурочний час:

- учні відвідують шкільні наукові гуртки: 80.33% -4 кл.; 3.45% -10кл.; 24.62%- 8 кл.;
- займаються в мистецькій студії : 9.23% - 8кл.;
- тренуються в спортивній секції: 21.54% - відповіді учнів 8 кл.;17.24 % - 10 кл.

Середовище закладу освіти є достатньо розвивальним та мотивуючим до навчання. Під час освітнього процесу вчителі школи організовували на уроках навчальні дискусії з проблемних питань:

- «усі вчителі організовували і часто» - 44.62% (8 класи);6.9% (10 класи).
- «інколи організовували» 29.23% (8 класи); 34.48% (10 класи).
- «дехто організовував і доволі часто» 6.15%(8 класи);13.79%(10 класи).
- «дехто з учителів інколи організовував» 12.31% (8 класи); 34.48%(10 класи).

Учні школи самостійно виконують творчі роботи(твори-роздуми, есе), висловлюючи власні думки(100%) 8 класи , (58.62%)10 класи; хоча частина старшокласників користується творами з інтернету: «це залежить від того, скільки часу є на написання і з якого предмету»(31.03% 10 класи).

Учні 4 –х класів зазначили, що робота в парах і групах їх зацікавила, вони вміють комунікувати та приймати спільні рішення(83.61% опитаних). Учні 10-тих та 8-их класів, серед пропонованих уроків, визначили ті, на яких вони найбільше працюють в парі чи у групі:

- на українській мові: 35.38% 8 класи; 34.48% 10 класи;
- на літературі(українська та зарубіжна): 30.77% 8 класи;6.9% 10 класи;
- на іноземній мові /англійській :32.31% 8 класи; 44.83% 10 класи;
- на фізиці: 53.85% 8 класи; 13.79% 10 клас;
- на хімії: 30.77% 8 класи; 10.34% 10 класи;

- на біології: 30.77% 8 класи; 37.93% 10 класи;
- на історії України: 27.69% 8 класи; 31.03% 10 класи;
- на географії: 23.08% 8 класи; 27.59% 10 класи;
- на основах здоров'я: 23.08% 8 класи; 13.79% 10 класи;
- на технології /трудове навчання: 33.85 % 8 класи; 48.28% 10 класи.

Учнівство нашого закладу охоче бере активну участь у позашкільних олімпіадах, конкурсах, виставках, змаганнях: про участь у спортивних змаганнях заявили майже половина опитаних восьмикласників (46.15%) та більшість з них представляли школу на предметних олімпіадах, конкурсах, турнірах (32.31%). Учасниками олімпіад, конкурсів, спортивних змагань стають переможці відбіркових етапів, що відбуваються в навчальному закладі, за правилами, встановленими відповідним положенням (90.48% опитаних педагогів). Батьки долучаються до проведення екскурсій, змагань та виховних справ у класі та школі (відповіді учнів школи).

Причини несформованості шкільного культуротворчого виховного простору в тому, що є:

- ✓ низька мотивація учнів до активної участі у роботі шкільних гуртків та спортивних секцій, мистецьких студій: здобувачі освіти нашої школи не є активними учасниками гурткової діяльності освітнього закладу, так відповідь про те, що у них «інші інтереси, шкільні гуртки та секції, студії не відвідую» вибрали значна частина опитаних учнів 8-х класів (47.69%);
- ✓ недостатня робота шкільної бібліотеки, як осередку пізнавальних та інтелектуальних інтересів учнів: школярі не користуються в повній мірі послугами шкільної бібліотеки, віддають перевагу іншій бібліотеці (6.15% восьмикласників та 6.9% десятикласників). Більшість учнів у бібліотеці лише отримують підручники.

Ключове питання.

3.5. У якій мірі освітнє середовище ЗЗСО формує в учасниках освітнього процесу ідентичність політичного українця (патріотичний освітній простір) ?

У навчальному закладі повністю сформований патріотичний освітній простір, як виховний.

Усі опитані респонденти визнають, що у школі поважають рідну мову, виявляють відданість батьківщині, забезпечують можливості пізнати історію та здобутки культури України. Оцінюють простір як патріотичний:

- ❖ 31 учень 4 класів (50.82%);
- ❖ 15 учнів 8 класів (23.08%);
- ❖ 9 учнів 10 класів (31.03%);
- ❖ 42 педагогічні працівники (66.67%);
- ❖ 29 батьків(45.31%).

У нашому закладі викладання предметів проводиться виключно українською мовою(відповіді всіх груп респондентів), учні спілкуються із вчителями та між собою державною мовою(96.72% учнів 4-х класів; 96.92% - учнів 8-х класів; 100% учнів 10-х класів) (на уроках, перервах, позаурочних заходах), всі вчителі також спілкуються виключно українською мовою.

Учні шанобливо ставляться до державних символів України, у школі відсутні прояви неповаги до державних символів України (під час виконання гімну, виносу/підняття прапора)(відповіді), старшокласники вміють використовувати потрібні слова, жести при вшануванні державної символіки (відповіді учнів, батьків та вчителів).

Школярі 4-х класів закладу вміють напам'ять виконувати гімн України (81.97%), описати Прапор України, розповісти про походження малого Герба (65.57%), пояснити чому вони цінують історичні постаті(Тараса Шевченка, Лесю Українку, Романа Шухевича, Героїв Небесної Сотні, героїв нашого часу)(80.33%).

У закладі забезпечується можливість пізнати героїчні сторінки історії шляхом зустрічей з відомими особами та можливість оглянути пам'ятки культури та природи через екскурсії, віртуальні подорожі тощо (85.25% - 4класи; 72.41% -10класи).

Здобувачам освіти сподобалось, як минулого навчального року в школі та класі відзначили державні та релігійні свята:

- 65.57% - 4 клас;
- 81.54% - 8 клас;
- 89.66% - 10 клас.

Учні з цікавістю постійно відвідують заходи патріотичного спрямування, беруть у них активну участь (55.56%), доволі часто самі ініціюють такі заходи (71.43%), беруть участь у волонтерських акціях (90.48% опитаних педагогів) зустрічах з волонтерами, учасниками бойових дій (64.62% 8 класи; 65.52% 10 класи).

Школярі відзначають що, заклад освіти сприяє пробудженню в них інтересу до історії свого народу(36.92% 8 класи; 72.41% відповідей респондентів 10-х класів).

У навчальному закладі ведеться пропаганда педагогічної волонтерської діяльності, організовуються різнопланові волонтерські акції, педагоги підтримують волонтерські ініціативи учнівства (80.95% опитаних педагогів).

Класні керівники відповідально відносяться до проведення заходів патріотичного спрямування: дбають, щоб позаурочні заходи були цікавими та змістовними. Про це у своїх відповідях зазначили опитані респонденти(78.46% 8 клас; 65.52% 10 клас). Щорічно у школі проводяться різноманітні лінійки – реквієми, відкриті виховні години, позаурочні заходи вшанування пам'яті, святкування пам'ятних дат, конкурси – огляди вертепних дійств, благодійні ярмарки на потреби ЗСУ. Самі учні неодноразово були ініціаторами та організаторами проведення окремих заходів чи дійств.

Отже, патріотичний виховний простір у школі загалом сформований та відсоток сформованості нижчий від очікуваного через те що,

- ✓ окремі з опитаних батьків відзначають, що деякі заходи патріотичного спрямування були нецікавими їхнім дітям і вони намагалися ухилитися від участі в них;
- ✓ деякі учні не виявляють бажання та зацікавленості в організації заходів патріотичного спрямування, зустрічах з волонтерами чи іншими запрошеними;
- ✓ трапляються окремі випадки вандалізму (псування об'єктів шкільного простору, насаджень, шкільного майна) (86.21% відповідей учнів 10 класів, 18.46% відповіді учнів 8 класу).

Ключове питання

3.6. Наскільки спільноти ЗЗСО відкриті для партнерства (відкритий виховний простір)?

В навчальному закладі загалом сформований відкритий освітній простір як виховний.

Відкритим виховний простір нашого закладу визнали:

- ❖ 2 учні 4 класів (3.28%);
- ❖ 43 учні 8 класів(66.15 %);
- ❖ 2 учні 10 класів (6.9 %);
- ❖ 26 батьків(40.63%);
- ❖ 44 вчителі(69.84%).

У закладі освіти немає обману дітей і педагогів (73.44%), неповаги до учнів, приниження їх гідності (82.81%), також у нас поважають та дотримуються прав батьків (65.63%), цікавляться думкою батьків про умови навчання, адаптації та інтеграції дітей у навчальному закладі (78.13%), батьки поважають права педагогів як учасників освітнього процесу (67.19%) (відповіді опитаних батьків).

Всі школярі толерантно ставляться до дітей з особливими потребами: до таких дітей учні ставляться так само, як і до інших школярів (82.54 %) або ж із зацікавленістю та бажанням спілкуватися (15.87%)(відповіді педагогів); батьки зазначають, що їхні діти тягнуться до спілкування з такими однокласниками (25%), ставляться так само, як до інших школярів (43.75%); для самих школярів, в більшості, ці діти як інші (52.31% - 8 класи; 65.52% - 10-ті класи), і вони ставляться до них з зацікавленістю та бажанням спілкуватися (30.77% - відповіді учнів 8 класів, 10.34% відповіді учнів 10-их класів).

Керівництво навчального закладу відкрите для спілкування: чує учасників(66.67%),враховує пропозиції педпрацівників, підтримує (74.6%) (відповіді вчителів). Заклад освіти працює як єдина спільнота педагогів, дітей, їх батьків та опікунів вважає 71.43% вчителів та 40.63% батьків. І батьки , і діти вказують на те, що адміністрація та педагоги реагують на ініціативи родин

учнів щодо облаштування освітнього середовища та підтримує (71.88%)(відповіді батьків). Дирекція погоджує свої рішення з батьківським комітетом (54.69%).

Учні школи можуть висловити свою думку про життя класу та школи:

- на класних зборах (50.82% - 4 класи; 44.62% - 8 класи; 24.14% -10 класи);
- у розмові з класним керівником (26.23% - 4 класи; 38.46 % - 8 класи);
- у дописі для шкільного сайту/блогу/учнівської газети або на форумі (4.92 % 4-ті класи;);
- спілкуючись у соціальних мережах (8.2 % 4-ті класи);
- на загальних зборах учнів школи (15.38 % 8 класи, 10.34% - 10-ті класи);
- на засіданні учнівського самоврядування школи (10.77 % - 8 класи).

Учні 10 класів стверджують, що вчителі зважають на їхню думку, вислуховують їх пропозиції (68.97%).

Учасники освітнього процесу нашого закладу беруть спільну участь у :

- плануванні мандрівок, поїздок та інших позаурочних заходів (88.89%);
- розробленні стратегії/програми розвитку навчального закладу (31.75%);
- річного плану роботи закладу (41.27%);
- освітньої програми та правил внутрішнього розпорядку(41.27%);
- виховної програми (49.21%)(відповіді вчителів).

Батьки та рідні учнів - активні учасники виховних справ та інших заходів, що відбуваються в закладі освіти (46.88%), батьки ініціюють окремі виховні справи, допомагають організаційно , частково беруть на себе фінансування та матеріальне забезпечення закладу та запланованих педагогами заходів (15.63%) (відповіді батьків). Опитані вчителі теж відзначили присутність у кожному класі батьків, які є як активними учасникам виховних справ(31.75%).

Батьки здобувачів освіти (42.19%) мають товариські і довірливі взаємини з педагогами та дирекцією школи, оскільки разом з ними вирішують проблеми, педагоги і дирекція разом вирішують проблеми, довіряють одне одному (59.38%), тому заклад освіти працює як згуртована спільнота (40.63% відповідей батьків).

Цьому сприяє:

- вивчення думки батьків шляхом тестування та особистого спілкування(61.9%);
- зустрічі на батьківських зборах(77.78%);
- просвіта батьків з питань сімейної педагогіки(7.94%);
- тренінги батьківської компетентності(22.22%);
- залучення батьків до організації та супроводу туристичних походів, екскурсій, змагань(52.38%);
- індивідуальні зустрічі з батьками(71.43%);
- відвідування сімей(3.17%);
- запрошення батьків на уроки(6.35%);
- спілкування через засоби електронного зв'язку(3.17%)
- ділове листування(7.94%);
- відкритість адміністрації у прийнятті та оприлюдненні рішень, які стосуються навчального процесу на зборах спільноти закладу, батьківських та учнівських зборах (39.68%), щорічному звіті директора перед колективом закладу (93.65%), розміщенні на сайті закладу, веб-сторінці в соціальних мережах (65.08%), офіційних новин та документів (відповіді педагогів).

Наш заклад співпрацює з іншими освітніми установами(77.78%)(відповіді педагогів), активістами різних громадських організацій, волонтерами, Захисниками ЗСУ (68.63% відповіді - опитаних батьків).

Показник відкритості нижчий від очікуваного, на нашу думку, через:

- ✓ небажання частини учнів висловлювати свою думку про події шкільного життя, взаємовідносин з педагогами (24.14% відповідей 10-ти класників, 16.92% 8-ми класників), про відверті розмови на ці теми виключно у спілкуванні з однокласниками та ріднею зазначили 26.23% учнів 4 класів; вільно висловлюють власну думку виключно у спілкуванні з друзями на перервах, у позаурочний час 24,07% опитаних учнів 8 класів;
- ✓ низьку активність частини батьків у житті шкільної громади, так 37.93% учнів 10 класів; 30.77% учнів 8 класів зазначили, що їхні рідні не брали ніякої участі у шкільному житті;
- ✓ незацікавленість частини школярів (6.15% - 8 класи) у спільному плануванні та обговоренні майбутніх виховних заходів та проєктів класу/школи.

Висновки

Наш навчальний заклад в основному забезпечує необхідні умови виховання та захисту учнів: виховний простір є достатньо безпечним для учасників освітнього процесу, сповнений довіри (відсутні прояви дискримінації, учні, батьки, вчителі прагнуть дотримуватися справедливості й толерантності у взаєминах, намагаються взаємодіяти та співпрацювати у розв'язанні суспільно значущих і особистих життєвих проблем, заради досягнення спільної мети), відкритим (інклюзивним), у якому керівництво закладу детально вивчає питання вдосконалення безпеки й комфорту та створення умов для навчання дітей з інвалідністю та особливими освітніми потребами.

Дирекція і педагогічний колектив підтримують ініціативи батьків, учнівського самоврядування, громадських організацій, що стосуються освітнього процесу та облаштування освітнього середовища школи, прагне спільно вирішувати освітні проблеми та досягати хорошого результату у створенні відкритого виховного простору нашого закладу освіти. Активна робота учнівського самоврядування сприяє формуванню демократичного освітнього простору нашого закладу освіти, як виховного. В ЗЗСО регулярно проводяться вибори до різних органів самоврядування. Частина батьків залучаються до розробки виховної програми школи, річного плану роботи, Стратегії розвитку школи. Всі мають можливість вільно висловлювати свою думку стосовно актуальних питань життя школи.

У школі панують довірливі та партнерські відносини між усіма учасниками освітнього процесу, почуття толерантності та поваги до прав людини, до себе, до життя та створюється атмосфера довіри та доброзичливості, взаємодопомоги, учасники освітнього процесу стверджують, що педагоги використовують різноманітні форми та методи навчання, що дає можливість здобувачам освіти розвивати свої творчі здібності та інтереси. Учні школи є учасниками різноманітних заходів, акцій, олімпіад, спортивних змагань, турнірів тощо, їх участь є здебільшого добровільною.

Між усіма учасниками освітнього процесу панують довірливі партнерські відносини. Класні керівники у спілкуванні з батьками використовують весь спектр роботи: збори, індивідуальні бесіди, тренінг, запрошують до участі у позакласних та позашкільних заходах.

У закладі освіти працюють над розвитком навичок здорового способу життя. Шкільний психолог після проведення анкетування провела роботу з дітьми стосовно поодиноких випадків нехтування навичками здорового способу життя. Більшість опитаних зазначили, що в закладі прояви булінгу відсутні, але є поодинокі випадки насмішки.

Відповідно до Концепції НУШ та задекларованих в ній соціально-політичних цінностей, заклад освіти за результатами моніторингу освітнього середовища як виховного простору виховує повагу до демократії, рідної мови та культури, патріотизму, шанобливого ставлення до культури, поваги до закону, солідарності, відповідальності за вивчення культурного різноманіття, розвиток навичок здорового способу життя. Результати моніторингу показали, що учасники освітнього процесу спілкуються виключно українською мовою, з повагою ставляться до державних символів України. Заклад сприяє пізнанню героїчних сторінок історії України шляхом організації мандрівок, подорожей, екскурсій, досліджень пам'яток культури, що дає нам підстави стверджувати про сформованість патріотичного освітнього простору.

Освітнє середовище, як виховний простір, сформоване і перебуває на достатньому рівні.

Рекомендації

З метою покращення освітніх просторів навчального закладу, як виховних та приведення їх у відповідність до регіонального стандарту, враховуючи результати моніторингового дослідження рекомендуємо:

- Забезпечити добробут і безпеку здобувачів освіти, завдяки створенню атмосфери довіри, взаємоповаги і взаємодопомоги у шкільному освітньому середовищі; заклад освіти має бути безпечним місцем, де запобігають насильству й булінгу (цькуванню), надають потрібну допомогу.
- Здійснювати комплекс профілактичних заходів, спрямованих на підвищення психолого-педагогічної компетентності батьків, формування у них свідомого відповідального ставлення до виконання обов'язків, пов'язаних із утриманням, вихованням та освітою дітей.
- Організувати тренінги для всіх учасників освітнього процесу з метою налагодження ефективної комунікації між педагогами, учнями, батьками.
- Забезпечити систему ефективної комунікації між дирекцією, вчителями, учнями та батьками для відкритості та взаєморозуміння, залучаючи батьків до прийняття рішень та участі у шкільних ініціативах, сприяти відкритому спілкуванню між вчителями, учнями та батьками, створюючи умови для вільного обміну інформацією щодо удосконалення освітнього процесу і мотивації до навчання.
- Забезпечувати доступність та прозорість інформації стосовно оцінювання знань учнів, навчати учнів обґрунтовувати і цивілізовано відстоювати свою позицію, приймати правильні рішення у питаннях протистояння аморальним впливам.
- Плануючи роботу гуртків та секцій закладу, враховувати побажання, розвиток здібностей, інтересів учнів.
- Сприяти утвердженню людської гідності та доброчесності, зокрема академічної, через виховання чесності, відваги, наполегливості, милосердя, доброти, справедливості, поваги до прав людини.

- Плекати любов до рідного краю, української культури, дбайливе ставлення до довкілля.
- Формувати активну громадянську позицію, відповідальне ставлення до Української держави, історії українського народу, державної мови.
- Проводити активну роботу по залученню батьків до участі у шкільних/класних заходах та діяльності батьківського комітету школи/класу.
- Залучати до обговорення нагальних питань з патріотичного виховання школярів ветеранів війни, волонтерів, лідерів та активістів громадських організацій.
- З метою профілактики булінгу (цькування) та кібербулінгу у закладі проводити просвітницьку роботу з батьками та законними представниками здобувачів освіти з питань профілактики насильства, булінгу, формування толерантної поведінки та вирішення конфліктних ситуацій мирним шляхом.